

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

شماره ۸۰۷۴۸
تاریخ .....
پست ۱۳۰۶/۸۹

- جناب آقای دکتر لاریجانی - رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی تهران
- جناب آقای دکتر رزاقی - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی شهید بهشتی
- جناب آقای دکتر شیرانی - رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان
- جناب آقای دکتر ایمانیه - رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی شیراز
- جناب آقای دکتر سرمست شوشتری - رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی جندی شاپور اهواز
- جناب آقای دکتر ابطیحی - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی ایران
- جناب آقای دکتر میر محمدی - رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی شهید صدوقی یزد
- جناب آقای دکتر شیخ آزادی - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی لرستان
- جناب آقای دکتر ناصحی - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی مازندران
- جناب آقای دکتر حسن پور - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی سبزوار
- جناب آقای دکتر اعرابی - سرپرست محترم دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی، درمانی شاهرود

با سلام و احترام؛

به پیوست آئین نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی مصوب بیست و ششمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی، بازنگری شده در چهل و دومین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۲/۹ شورای مذکور برای دانشکده های پزشکی مجری طرح بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی جهت اجراء ابلاغ می گردد.

دکتر محمد علی محقق
معاون آموزشی

آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی
مصوب بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۳

بازنگری شده در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۳/۹ جهت

دانشکده‌های پزشکی مجری طرح بازنگری در برنامه آموزش پزشکی عمومی

بازنگری آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی مصوب بیست و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۳ در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۳/۹ جهت دانشکده‌های پزشکی مجری طرح بازنگری در برنامه آموزش پزشکی عمومی به تصویب رسید.
این آیین‌نامه از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دوره دکتری عمومی پزشکی دانشکده‌های مجری طرح بازنگری در برنامه آموزش پزشکی عمومی می‌شوند لازم‌الاجرا است و از این تاریخ کلیه آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین‌نامه لغو می‌شود.
شورای آموزشی دانشگاه می‌تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان مشمول طرح بازنگری در برنامه آموزش پزشکی عمومی ورودی قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با این آیین‌نامه تطبیق داده و بر اساس آن فارغ‌التحصیل نماید.

مورد تأیید است

دکتر سیدامیر محسن ضیالی

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر علی حائری

دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی

مورد تأیید است

دکتر محمدعلی محقق

معاون آموزشی

رای صادره در چهل و دومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۸۹/۳/۹ در مورد آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی صحیح است، به واحدهای مجری ابلاغ شود.

دکتر مرضیه وحید دستجردی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

رئیس هیأت مدیره

تعاریف

تعاریف زیر در آیین‌نامه‌های کلیه مقاطع مختلف تحصیلی به صورت یکسان پذیرفته شده و حسب مقطع مربوط مورد استناد می‌باشد و جزء لاینفک آیین‌نامه‌ها بوده و هر نوع تغییر و تفسیر مغایر با آن مجاز نیست.

دانشگاه علوم پزشکی:

مؤسسه‌ای است آموزشی، پژوهشی و خدماتی که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

هر دانشگاه علوم پزشکی از دانشکده پزشکی و حداقل دو دانشکده دیگر تشکیل می‌شود.

دانشکده علوم پزشکی:

دانشکده علوم پزشکی مؤسسه آموزشی، پژوهشی و خدماتی مستقلی است که علاوه بر وظیفه اصلی خود که تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف گروه پزشکی است، به انجام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات بهداشتی و درمان پرداخته و در این امور به عنوان مرکز نهایی ارجاع عمل می‌نماید.

دانشکده:

دانشکده واحدی از یک دانشگاه است که از حداقل سه گروه آموزشی تشکیل می‌شود. مانند دانشکده پزشکی، دانشکده دندانپزشکی و دانشکده بهداشت.

آموزشکده در گروه پزشکی:

مؤسسه آموزش عالی است که از تجمع گروه‌های آموزشی در سطح کاردانی رشته‌های گروه پزشکی تشکیل می‌گردد و امکانات و تجهیزات لازم برای ارائه آموزش رشته‌های تحصیلی در آن دایر است.

مؤسسه:

مؤسسه در آموزش عالی یک مفهوم عام است که به هریک از مراکز آموزش عالی و پژوهشی که با مجوز رسمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده باشد، اطلاق می‌گردد.

گروه آموزشی:

عهده‌دار آموزش و پژوهش و یا ارائه خدمات درمانی در ارتباط با یک رشته و یا یک شاخه می‌باشد. مثل گروه بهداشت، گروه فیزیولوژی و گروه جراحی.

گروه آزمایشی:

سازمان سنجش آموزش کشور در امتحانات سراسری ورود به دانشگاه‌ها، داوطلبان را برحسب رشته‌های انتخابی به گروه‌های خاص تقسیم می‌کند که هریک از این گروه‌ها، گروه آزمایشی نامیده می‌شود.

دوره:

دوره تحصیلی مجموعه دروسی است هماهنگ و منسجم و به هم وابسته در یک رشته که در چارچوب نظام خاص و در یک مدت زمان معین به دانشجوی ارائه می‌شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک مرسوم دانشگاهی منجر شود، دوره‌های تحصیلی در نظام آموزش عالی علوم پزشکی ایران در مقاطع تحصیلی زیر ارائه می‌شوند.

- کاردانی (فوق دیپلم)

- کارشناسی (لیسانس) پیوسته و ناپیوسته

- کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ناپیوسته

- دکترای عمومی

- دکترای تخصصی (Ph.D)

- تخصص بالینی (دستیاری)

- فوق تخصص

اداره آموزش:

منظور از اداره آموزش یک واحد اداری در یک دانشکده یا دانشگاه است که همه امور آموزشی مربوط به دانشجویان را بر عهده دارد. نام نویسی، انتخاب واحد، انجام امتحانات، جمع آوری نمرات و اعلام نتایج را بر عهده دارد.

مدرس:

هر عضو هیأت علمی که مسئولیت تدریس دروس نظری یا عملی را بر عهده دارد مدرس نامیده می شود.

رشته:

رشته یکی از شعب فرعی گروه های علمی (علوم پزشکی، علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، کشاورزی و هنر) است که از

لحاظ موضوع کاملاً مشخص و از دیگر موضوعات متمایز بوده و حداقل به یک کارایی مشخص می انجامد. در دورشته متمایز دروس مشترک نباید از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) تجاوز کند.

گرایش:

هر یک از شعب یک رشته که ناظر بر یک تخصص باشد، گرایش نامیده می شود. اختلاف دروس در دو گرایش از یک رشته نباید از ۷ درصد کل واحدها کمتر و از ۳۰ درصد کل واحدها (بدون احتساب دروس عمومی) بیشتر باشد.

دروس:

دروس دانشگاهی از لحاظ محتوی، به دروس عمومی و اختصاصی (پایه و تخصصی رشته) و از نظر ارتباط با یکدیگر به دروس پیوسته (پیش نیاز) و مستقل و از جنبه لزوم یا عدم لزوم انتخاب به دروس اجباری و اختیاری و از لحاظ نحوه تعلیم و تدریس، به دروس نظری، عملی، نظری و عملی، نظری- عملی، کارآموزی، کارورزی و کارآموزی در عرصه تقسیم می شود.

تبصره:

دروسی که به صورت نظری و عملی نوشته می شوند مستقل از یکدیگر تدریس می شوند و هر یک کد جداگانه و نمره جداگانه دارند.

دروسی که به صورت نظری- عملی نوشته می شوند یک درس محسوب شده و کد مشترک و نمره مشترک دارند.

دروس عمومی:

دروسی است که به منظور توسعه بخشیدن به اطلاعات عمومی دانشجویان و رشد و بینش فرهنگی آنان بر اساس فرهنگ و معارف و عقاید اسلامی و نیز آشنایی با روش های علمی عرضه می شود. این دروس برای کلیه دانشجویان تمامی رشته های علوم پزشکی در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته و دوره های دکتری عمومی الزامی است.

دروس اختصاصی:

این دروس به دو دسته: دروس پایه و دروس تخصصی رشته به شرح زیر تقسیم می شود:

الف- دروس پایه، دروسی است که برای آماده نمودن دانشجو، توسعه اطلاعات و تقویت بنیه و بینش علمی وی و درک بهتر دروس تخصصی رشته عرضه می شود.

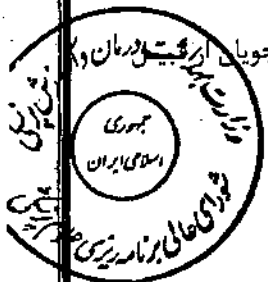
ب- دروس تخصصی رشته، دروسی است که صرفاً به منظور ایجاد و افزایش کارایی های علمی و عملی یک رشته تدریس می شود.

دروس جبرانی:

در صورتی که دانشجوی دروسی را در مقطع قبل نگذرانده باشد موظف است اضافه بر واحدهای درسی مقرر، به تشخیص گروه آموزشی و مطابق برنامه آموزشی مربوط آن دروس را به عنوان دروس جبرانی بگذراند.

دروس اجباری:

دروس اجباری (محوری) دروسی است که دانشجویان مجبور به گذراندن این دروس بر اساس ترتیب و محتوای پیش بینی شده در برنامه های آموزشی مصوب پزشکی عمومی بوده و حاوی محتوای محوری می باشد.

دروس انتخابی:

دروس انتخابی (غیر محوری) دروسی است که دانشجویان این دروس را بسته به علاقه و تمایل خود انتخاب می کنند و می تواند در برگیرنده اهداف و محتوای محوری و یا غیر محوری باشند. این دروس توسط گروه های آموزشی به دانشکده پزشکی و پس از تایید دانشکده پزشکی به شورای آموزشی دانشگاه پیشنهاد می شود تا بر اساس ضوابط و شرایط مصوب شورای عالی برنامه ریزی در این بخش، ترتیب داده شود.

دروس پیوسته (پیش نیاز):

دروسی است که گذراندن آنها برای گرفتن یک درس دیگر ضروری است. دروس جزئی یا اجباری می توانند پیش نیاز باشند. دروس اختیاری نمی توانند پیش نیاز باشند.

دروس مستقل:

دروسی است که انتخاب آنها منوط به انتخاب یا گذراندن درس یا درسهای دیگری نیست.

دروس نظری:

دروسی است که در کلاس درس ارائه می شود.

دروس عملی:

دروسی است که در کارگاه، آزمایشگاه و مرکز مهارت های بالینی یا بخشهای مربوط در دانشکده ارائه می شود.

دروس کارآموزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی (بیمارستان، درمانگاه، مراکز خدمات درمانی) و یا در محیط شبیه سازی شده (مرکز مهارت های بالینی) برای آموزش مهارت های عملی ارائه می شود.

دروس کارورزی:

دروسی است که در محیط کار واقعی و برای کسب تسلط بر مهارت های عملی ارائه می شود.

دروس کارآموزی در عرصه:

دروسی است که با هدف آموزش مهارت های عملی در عرصه ارائه خدمات بهداشتی درمانی ارائه می شود.

فصل اول

شرایط ورود و نام نویسی

ماده ۱) شرایط ورود به دوره دکتری عمومی پزشکی به شرح زیر است:

- ۱-۱- پذیرفته شدن در آزمون ورودی.
- ۱-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره متوسطه (نظام قدیم) و یا گواهینامه دوره پیش دانشگاهی (نظام جدید) از داخل یا خارج کشور مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش (با توجه به نظام جدید آموزش متوسطه) یا برابر آموزشهای حوزوی (مطابق مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی).
- ۱-۳- مجاز بودن به ادامه تحصیل از نظر قوانین و مقررات جاری کشور و داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- ۱-۴- برخوردار بودن از سلامت کامل تن و روان برابر ضوابط مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی.
- ۱-۵- سپردن تعهد خدمت بر اساس ضوابط و قانون آموزش رایگان یا پرداخت شهریه مطابق تعرفه و مقرراتی که از طریق مراجع ذیربط صادر می شود.

تبصره ۱: چنانچه دانشجو با توجه به ضوابط اعلام شده در دفترچه آزمون سراسری سازمان سنجش آموزش کشور از سلامت جسمی و روانی لازم برای دوره دکتری عمومی پزشکی برخوردار نباشد، بر اساس نظر شورای پزشکی دانشگاه، اجازه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد.

تبصره ۲: ارائه تأییدیه تحصیلی دوره متوسطه نظام قدیم یا پیش دانشگاهی نظام جدید در زمان ثبت نام و حداکثر تا پایان نیمسال اول تحصیلی و ارائه اصل گواهینامه پایان دوره متوسطه یا اصل گواهینامه دوره پیش دانشگاهی حداکثر تا یک سال بعد از ثبت نام اولیه الزامی است.

تبصره ۳: پرداخت شهریه، فارغ التحصیلان دوره دکتری عمومی پزشکی را از انجام دیگر تعهدات قانونی خاص معاف نمی کند.

ماده ۲) پذیرفته شدگان آزمون ورودی موظفند در مهلت هایی که توسط سازمان سنجش آموزش کشور یا دانشگاه اعلام می شود برای نام نویسی و انتخاب واحد به دانشگاه ذیربط مراجعه کنند. عدم مراجعه برای نام نویسی در نخستین نیمسال تحصیلی پس از اعلام نتایج آزمون، انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

ماده ۳) دانشجو موظف است در هر نیمسال تحصیلی در زمانی که دانشگاه اعلام می کند برای ادامه تحصیل و انتخاب واحد به اداره آموزش مراجعه کند. عدم مراجعه دانشجو برای نام نویسی در یک نیمسال بدون اطلاع و عذر موجه به منزله ترک تحصیل است و دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۱: در موارد استثنائی که دانشجو ترک تحصیل خود را موجه می داند، باید دلایل آن را حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال بصورت مکتوب به اداره آموزش ارائه دهد. در صورت تأیید موجه بودن ترک تحصیل توسط شورای آموزشی دانشگاه، آن نیمسال جزو مدت مجاز تحصیل وی محسوب و مرخصی تحصیلی برای آن نیمسال صادر می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که ترک تحصیل نموده، چنانچه بخواهد مدارک تحصیلی خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

ماده ۴) دانشجوی دوره دکتری عمومی پزشکی در یک زمان حق نام نویسی و ادامه تحصیل در بیش از یک رشته و در یک یا چند دانشگاه اعم از دولتی یا غیردولتی را نخواهد داشت. در صورت تخلف به تشخیص کمیته نظارت بر حسن اجرای مقررات آموزشی وزارت متبوع، از ادامه تحصیل در یکی از رشته های انتخابی محروم و سوابق تحصیلی وی باطل اعلام می شود و دانشجو در این حال موظف است کلیه هزینه های مربوط به رشته حذف شده را مطابق تعرفه های تعیین شده به دانشگاه ذیربط بپردازد.

تبصره: دانشجویان ممتاز (استعدادهای درخشان) از شمول این ماده مستثنی و تابع آیین نامه و ضوابط مربوط به خود می باشند.

فصل دوم

نظام آموزشی

ماده ۵) آموزش دوره دکتری عمومی پزشکی مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۶) در نظام واحدی، ارزش هر درس با تعداد واحدهای آن درس سنجیده می شود و قبولی یا عدم قبولی دانشجو در یک درس به همان درس محدود است.

ماده ۷) هر واحد درس، مقدار یا میزان درسی است که مفاد آن به ترتیب به صورت نظری ۱۷ ساعت، عملی (با آزمایشگاهی) ۳۴ ساعت، کارآموزی ۵۱ ساعت و کارورزی ۶۸ ساعت، در طول یک نیمسال تحصیلی یا دوره تابستانی و طبق برنامه مصوب شورای عالی برنامه ریزی تدریس می شود.

ماده ۸) برنامه دوره دکتری عمومی پزشکی شامل مراحل به شرح زیر است:

مرحله اول: دروس عمومی و علوم پایه

مرحله دوم: نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی

مرحله سوم: کارآموزی بالینی

مرحله چهارم: کارورزی بالینی

تبصره: دانشکده‌های پزشکی مجری بازنگري و اصلاح برنامه آموزش پزشکی عمومی که برنامه reform را مد نظر دارند می توانند مراحل مختلف را با تایید شورای آموزشی دانشگاه و مجوز دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی بصورت ادغام یافته اجرا نمایند.

مراحل پیش بالینی و بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی

به مراحل دروس عمومی (علوم پایه) (مرحله اول) و نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی (مرحله دوم) دوره پیش بالینی اطلاق شده و در مراحل کارآموزی (مرحله سوم) و کارورزی (مرحله چهارم) دوره بالینی محسوب می گردد. چنانچه مرحله نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی با مرحله کارآموزی ادغام گردد (ادغام مراحل دوم و سوم آموزش پزشکی)، دوره بالینی شامل دو مرحله دوم و سوم شده و کل دوره آموزش پزشکی شامل یک مرحله پیش بالینی و دو مرحله بالینی میشود.

ماده ۹) در مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی، هر سال تحصیلی مرکب از دو نیمسال تحصیلی و در صورت ضرورت و داشتن شرایط و امکانات یک دوره تابستانی است. هر نیمسال تحصیلی عبارت از ۱۷ هفته آموزشی و دوره تابستانی برابر ۶ هفته آموزشی با رعایت مفاد ماده ۷ است.

تبصره ۱: طول مدت امتحانات پایان نیمسال یا پایان دوره تابستانی جزو مدت ۱۷ هفته و ۶ هفته آموزش محسوب نمی شود.

تبصره ۲: در موارد استثنایی و ضروری، شامل وقوع بلایای طبیعی، عدم امکان حضور استاد در طول ۱۷ هفته، بیماری استاد و مواردی از این قبیل، و در موارد لازم به پیشنهاد دانشکده مربوط و موافقت شورای آموزشی دانشگاه می توان درس یا درسهایی را در مدتی کوتاهتر از ۱۷ هفته جهت کلیه دانشجویانی که آن درس یا درسا را اخذ کرده اند تدریس نمود، مشروط بر اینکه مجموع ساعات هر واحد درسی از میزان مقرر در ماده ۷ این آیین نامه کمتر نشود و شرکت در کلیه کلاس ها مطابق ساعات هر واحد درسی الزامی است.

ماده ۱۰ در دوره بالینی، هر سال تحصیلی مشتمل بر چند درس تئوری، عملی و بخش آموزش بالینی مربوطه است. تعداد بخشهای دوره بالینی در طول هر سال تحصیلی، با توجه به مدت زمان لازم برای آموزش هر بخش، توسط شورای آموزشی دانشگاه، تعیین می شود.

ماده ۱۱ کلیه دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی، موظفند برنامه درسی و سرفصل مصوب شورای عالی برنامه ریزی را اجرا نمایند.

تبصره ۱: ترتیب دروس با رعایت پیش نیازها، تنظیم برنامه تحصیلی دانشجویان در طول دوره، روش تدریس و جابجا کردن ریز مواد و طرح مطالب جدید در یک درس و انتخاب منابع بر عهده دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی است. بدیهی است منابع جهت امتحانات جامع علوم پایه و جامع پیش کارورزی از طرف دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی تعیین می شود.

تبصره ۲- آن دسته از دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی که حداقل سه دوره دکتری عمومی پزشکی فارغ التحصیل داشته اند، در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده و دانشگاه می توانند با توجه به مقتضیات و امکانات، حداکثر به میزان ده درصد کل واحدهای دوره، به برنامه مصوب اضافه کنند.

دانشگاه هایی که کمتر از سه دوره دکتری عمومی پزشکی فارغ التحصیل داشته باشند، باید بانظر دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی نسبت به اصلاح برنامه آموزش پزشکی عمومی اقدام نمایند.

ماده ۱۲ در پایان مرحله اول، امتحان جامع علوم پایه برگزار می شود و قبولی در امتحان جامع شرط ورود به دوره بعدی می باشد.

تبصره ۱: شرط شرکت در امتحان جامع علوم پایه، قبولی در کلیه درسهای مرحله اول (درسهای علوم پایه و درسهای عمومی) و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله است. با این حال در شرایطی که دانشجو، تنها یک درس عمومی باقیمانده داشته باشد، می تواند در امتحان جامع علوم پایه شرکت کند و در صورت قبولی، درس باقیمانده را در دوره بعدی بگذراند. بدیهی است نمره این درس در میانگین مرحله بعد محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروسی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع علوم پایه اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس مردود شده باشد یا علی رغم قبولی، میانگین کل مرحله اول وی به ۱۲ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

ماده ۱۳ شرکت در امتحان جامع علوم پایه، تا سه نوبت مجاز است. چنانچه دانشجو در امتحان مذکور نمره قبولی کسب نکند از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی محروم می شود.

تبصره ۱: غیبت غیر موجه در امتحان جامع علوم پایه، به منزله یک نوبت شرکت در امتحان محسوب می شود.

تبصره ۲: دانشجویی که به علت مردود شدن در امتحان «جامع» علوم پایه از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود، می تواند برابر دستورالعمل تغییر رشته دانشجویان دوره های دکتری عمومی پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی که از ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی محروم می شوند، مصوب بیست و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۲/۴/۲۸، به رشته دیگری در مقاطع کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهد.

ماده ۱۴) قبولی در کلیه دروسهای مرحله دوم و کسب میانگین کل ۱۲ از این مرحله، شرط ورود به مرحله سوم است. در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، شرط کسب میانگین کل ۱۲ از مرحله نشانه شناسی و فیزیوپاتولوژی، جهت ورود به مرحله کارآموزی بالینی الزامی نمی باشد.

ماده ۱۵) کارآموزی بالینی شامل دروس نظری، آموزش بر بالین بیماران بستری، آموزش مراقبتهای بهداشتی - درمانی سرپایی در درمانگاههای بیمارستانها و مراکز عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور و در صورت تامین شرایط و حفظ حقوق بیمار، مطب با مجوز و نظارت شورای آموزشی دانشگاه ها است.
تبصره ۱: در طول دوره کارآموزی، گذراندن ۲۰ ماه کارآموزی طبق برنامه مصوب برای کلیه دانشجویان الزامی است.
تبصره ۲: حداکثر مدت کارآموزی بر بالین بیماران بستری در بیمارستانها نباید از ۵۰٪ دوره کارآموزی بیشتر باشد.

ماده ۱۶) در پایان مرحله سوم، آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی است. در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) در پایان مرحله اول بالینی آزمون جامع پیش کارورزی برگزار می شود و قبولی در این آزمون شرط ورود به دوره کارورزی (مرحله دوم بالینی) است.

تبصره ۱: شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه دروسها و بخشهای مرحله کارآموزی بالینی، کسب میانگین کل ۱۴ از مرحله کارآموزی و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.
در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) شرط شرکت در آزمون جامع پیش کارورزی، قبولی در کلیه دروس نظری و عملی و بخش های کارآموزی مرحله اول بالینی و کسب میانگین کل ۱۳ از مرحله اول بالینی و ثبت موضوع پایان نامه می باشد.

تبصره ۲: چنانچه نمرات تعدادی از دروس و بخشهایی که دانشجو گذرانده و در امتحانات آنها شرکت کرده است در زمان معرفی به آزمون جامع پیش کارورزی اعلام نشده باشد، دانشجو به صورت مشروط در آزمون شرکت می نماید. در صورتی که بعد از اعلام نمره، دانشجو در آن درس یا بخش مردود شده باشد یا علی رغم قبولی میانگین کل مرحله سوم به ۱۴ نرسیده باشد و در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، میانگین کل مرحله اول بالینی (مراحل دوم و سوم) به ۱۳ نرسیده باشد، نتیجه آزمون وی کان لم یکن می باشد و آزمون مذکور جزو تعداد دفعات شرکت در آزمون او محاسبه نخواهد شد و تا کسب نمره قبولی در درس یا بخش مردودی و همچنین کسب میانگین لازم، اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را حتی به صورت مشروط نخواهد داشت.

تبصره ۳: قبول شدگان آزمون جامع پیش کارورزی، بر اساس رتبه ای که با توجه به فرمول زیر کسب می کنند، در انتخاب بخش های موجود، برای گذراندن مرحله کارورزی، حق تقدم خواهند داشت.

نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی بر اساس میانگین + (میانگین سه مرحله اول × ۲)

۳

در ادامه کدهای پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) به جای میانگین سه مرحله اول، میانگین دو مرحله اول (مرحله علوم پایه و مرحله اول بالینی) در فرمول محاسبه خواهد شد.

برای مثال: چنانچه میانگین سه مرحله اول دانشجویی ۱۵ و نمره او در آزمون پیش کارورزی ۱۸۰ از ۲۰۰ باشد (نمره تراز شده آزمون پیش کارورزی او بر اساس میانگین ۱۸ می شود)، رتبه او بر اساس فرمول بالا، به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\frac{(15 \times 2) + 18}{3} = 16$$

ماده ۱۷) شرکت در امتحان جامع پیش کارورزی تا سه نوبت مجاز است.

تبصره: دانشجویانی که به علت مردود شدن در امتحان جامع پیش کارورزی از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شوند، می توانند بر اساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۲ به یکی از مقاطع کارشناسی پیوسته، کارشناسی ناپیوسته و کاردانی تغییر رشته دهند.

ماده ۱۸) طول دوره کارورزی ۱۸ ماه می باشد و گذراندن ۱۷ ماه کارورزی طبق برنامه مصوب برای کارورزان الزامی است. دانشجوی در طول دوره کارورزی می بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

فصل سوم

واحدهای درسی و طول مدت تحصیل

ماده ۱۹ حداقل تعداد واحدهای درسی لازم برای فراغت از تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی، طبق برنامه مصوب آن دوره در شورای عالی برنامه ریزی است.

ماده ۲۰ دانشجوی در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی دوره دکتری عمومی پزشکی باید حداقل ۱۲ واحد و حداکثر تا ۲۰ واحد درسی، انتخاب نماید.

تبصره ۱: در آخرین نیمسال تحصیلی هر یک از مراحل پیش بالینی دانشجوی از رعایت شرط حداقل ۱۲ واحد معاف است
تبصره ۲: در صورتی که میانگین کل نمرات دانشجوی در یک نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد می تواند با نظر استاد مشاور و موافقت دانشکده، در نیمسال بعد حداکثر تا ۲۴ واحد درسی انتخاب کند.
تبصره ۳: در مواردی که دانشجوی حداکثر ۲۴ واحد باقیمانده برای گذراندن هر یک از مراحل را داشته باشد، در صورتی که در نیمسال قبل مشروط نشده باشد با تأیید دانشکده میتواند کلیه آن واحدها را در آن نیمسال بگذراند.
تبصره ۴: در دوره تابستانی، دانشجوی مجاز به انتخاب بیش از ۶ واحد درسی نمی باشد.

ماده ۲۱ آن دسته از پذیرفته شدگان آزمون سراسری ورودی دانشگاهها که نمره خام مواد امتحانی آنها در آزمون ورودی، در یک یا چند درس به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده، از حد نصاب معینی کمتر باشد، موظفند حسب نیاز رشته، دروسی را که آن دانشگاه تعیین می کند به عنوان دروس پیشنیاز، دانشگاهی علاوه بر دروس مندرج در برنامه مصوب در اولین یا دومین نیمسال تحصیلی بگذرانند.
تبصره ۱: تعیین نوع درس، تعداد واحد، ریز مواد، نحوه ارائه و زمان تدریس دروس پیش نیاز دانشگاهی برعهده شورای آموزشی دانشگاه پذیرنده و براساس پیشنهاد گروههای آموزشی است.

تبصره ۲: ارائه دروس پیشنیاز دانشگاهی و چگونگی اجرای آنها، در دانشگاهها از هر لحاظ از جمله ثبت نمرات در کارنامه دانشجوی، احتساب در میانگین پایان نیمسال و مشروطی و میانگین کل نمرات دانشجوی، مانند دروس دانشگاهی و تابع مقررات آموزش عالی است.
تبصره ۳: سازمان سنجش آموزش کشور پس از اعلام نتایج آزمون ورودی، کارنامه پذیرفته شدگان مشتمل بر نمره خام آنها را در هر یک از مواد امتحانی در اختیار دانشگاههای ذیربط قرار می دهد.
تبصره ۴: به حداکثر طول دوره تحصیل دانشجویانی که حداقل ۸ واحد از دروس پیشنیاز دانشگاهی را گذرانده باشند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی افزوده می شود.

ماده ۲۲ حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است، که ۵ سال اول به طی مراحل اول و دوم آموزش پزشکی و ۵ سال باقیمانده به طی مراحل سوم و چهارم آن اختصاص دارد. در دانشکدههای پزشکی مجری بازنگري و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی ۱۰ سال است، که ۴ سال اول به طی مرحله اول آموزش پزشکی (مرحله پیش بالینی) و ۶ سال باقیمانده به طی مراحل دوم و سوم (مراحل اول و دوم بالینی) اختصاص دارد.

تبصره ۱: دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال اول دوره آموزش پزشکی از امتحان جامع علوم پایه، نمره قبولی کسب کند و یا در مدت ۵ سال اول مراحل اول و دوم آموزش پزشکی را به پایان برساند از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می شود و در صورتی که میانگین نمرات درسهایی که گذرانیده حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته تغییر رشته بدهد.

تبصره ۲: دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۳ سال از شروع دوره بالینی به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۵ سال مراحل دوم و چهارم آموزش پزشکی را به پایان برساند و در دانشکده‌های پزشکی مجری بازنگاری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمری وزارت ادغام مراحل دوم و سوم دوره تحصیلی دانشجویی که نتواند در مدت ۴ سال مرحله اول بالینی (مراحل دوم و سوم) را طی کند و به دوره کارورزی راه یابد و یا در مدت ۶ سال مراحل اول و دوم بالینی (مراحل دوم، سوم و چهارم) آموزش پزشکی را به پایان برساند، با تصویب شورای آموزشی دانشگاه حداکثر ۱۲ ماه دیگر قابل تمدید است. مشروط بر آن که مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد.

فصل چهارم

حضور و غیاب

ماده ۲۳ حضور دانشجو در تمامی جلسات مربوط به هر درس و دوره های کارآموزی و کارورزی الزامی است و عدم حضور دانشجو در هر یک از جلسات، غیبت محسوب می شود.

ماده ۲۴ - ساعات غیبت دانشجو در هر درس نظری از $\frac{۴}{۱۷}$ ، عملی و آزمایشگاهی از $\frac{۲}{۱۷}$ ، کارآموزی و کارورزی از $\frac{۱}{۱۰}$ مجموع ساعات آن بخش نباید تجاوز کند، در غیر اینصورت نمره دانشجو در آن درس یا بخش صفر محسوب می شود.

تبصره ۱: غیبت تا سقف مشخص شده در ماده ۲۴، در صورتی مجاز خواهد بود که با ارائه مدرک مستند و تشخیص مدرس موجه شناخته شود. نحوه برخورد با غیبت دانشجو (موجه یا غیر موجه) بر عهده مدرس و با تأیید دانشکده خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که غیبت دانشجو در هر درس یا بخش ، بیش از میزان تعیین شده در ماده ۲۴ باشد ولی غیبت او با تشخیص شورای آموزشی دانشگاه موجه تشخیص داده شود ، آن درس حذف می گردد. در این حال رعایت حداقل ۱۲ واحد در هر نیمسال الزامی نیست ، ولی نیمسال مذکور به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می شود.

ماده ۲۵ غیبت غیرموجه در امتحان هر درس یا بخش به منزله گرفتن نمره صفر در آن درس یا بخش و غیبت موجه در امتحان هر درس یا بخش باعث حذف آن درس یا بخش می گردد. تشخیص موجه بودن غیبت در جلسه امتحان بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

فصل پنجم حذف و اضافه

ماده ۲۶) دانشجو می تواند در هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی تا دو هفته پس از شروع نیمسال، حداکثر دو درس اخذ شده خود را حذف و یا دو درس دیگر اخذ نماید، یا دو درس اخذ شده خود را با دو درس دیگر جابجا نماید، مشروط بر این که تعداد واحدهای اخذ شده وی از حد مقرر در ماده ۲۰ تجاوز نکند.

تبصره ۱: غیبت در جلسات دو هفته اول هر درس به دلیل حذف و اضافه یا به هر دلیل دیگر مجاز نیست و در صورت پیش آمد، جزو حداکثر غیبت مجاز دانشجو (میزان تعیین شده در ماده ۲۴) محاسبه و مفاد ماده مذکور اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: حذف و اضافه در ترم تابستانی امکان پذیر نیست.

ماده ۲۷) در صورت اضطرار، دانشجو در مرحله اول آموزش پزشکی می تواند قبل از امتحان مربوطه فقط یکی از درسهای خود را با تأیید گروه آموزشی مربوط حذف کند، مشروط بر این که، اولاً غیبت دانشجو در آن درس نظری بیش از $\frac{4}{17}$ و یاد آن درس عملی و آزمایشگاهی بیش از $\frac{2}{17}$ مجموع ساعات آن درس نباشد و ثانیاً تعداد واحدهای باقیمانده وی از ۱۲ واحد کمتر نشود.

ماده ۲۸) حذف کلیه درس های اخذ شده در یک نیمسال، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان آن نیمسال تنها در صورتی مجاز است که بنا به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، دانشجو قادر به ادامه تحصیل در آن نیمسال نباشد. در این صورت آن نیمسال برای دانشجو مرخصی تحصیلی محسوب خواهد شد. محاسبه یا عدم محاسبه این مرخصی در سنوات مجاز تحصیل دانشجو به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره: حذف کلیه دروس اخذ شده در دوره تابستانی حداکثر تا قبل از شروع امتحانات آن دوره با تأیید شورای آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

ماده ۲۹) حذف و تعویض بخش در هر یک از مراحل بالینی در صورت تأیید شورای آموزشی دانشکده تنها در مدت زمان تعیین شده توسط آموزش دانشکده مجاز است.

فصل ششم ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجویان

ماده ۳۰) ارزیابی پیشرفت دانشجو در هر درس بر اساس میزان حضور و فعالیت در کلاس، انجام فعالیتهای آموزشی و نتایج امتحانات بین نیمسال و پایان نیمسال صورت می گیرد و استاد یا اساتید هر درس مرجع ارزیابی دانشجو در آن درس است.

ماده ۳۱) ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در دوره های بالینی، با توجه به موارد زیر انجام می شود:

- ۳۱-۱ رعایت اخلاق اسلامی و حرفه ای، حفظ شئون دانشجویی و حسن رابطه با بیماران، مراجعین و کارکنان بخش
- ۳۱-۲ حضور مرتب و تمام وقت در بخش، کلاسهای مربوط و انجام کشیکهای محوله بر اساس برنامه تنظیمی بخش
- ۳۱-۳ دقت و احساس مسئولیت در انجام امور محوله طبق ضوابط بخش از جمله تهیه و تکمیل پرونده بیماران، تکمیل کارنامه (log book)، کارپوشه (پورت فولیو) و ...
- ۳۱-۴ افزایش مهارت و بهره گیری دانشجو از دوره های کارآموزی بالینی و کارورزی
- ۳۱-۵ شرکت در امتحان پایانی بخش و کسب نمره لازم همراه با ارزیابی مستمر فراگیر توسط استاد به صورت ارزیابی تکمیلی در سه حیطة دانش، مهارت و نگرش

ماده ۳۲) برگزاری امتحان دروس نظری بصورت کتبی در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی و درسهای نظری دوره های بالینی الزامی است.

تبصره: امتحان بخشهای بالینی در پایان هر بخش انجام می شود.

ماده ۳۳) نتیجه ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو بر اساس مفاد مندرج در مواد ۳۰ و ۳۱ به صورت نمره تعیین می شود و نمره دانشجو در هر درس یا هر بخش بصورت عددی بین صفر تا بیست مشخص می شود.

ماده ۳۴) حداقل نمره قبولی در دروس پایه مرحله اول و دوم آموزش پزشکی ۱۰ و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۲ می باشد. حداقل نمره قبولی در هر یک از درسهای نظری مرحله کارآموزی بالینی و بخشهای مربوط به مراحل سوم و چهارم آموزش پزشکی ۱۲ است و حداقل میانگین کل هر یک از این مراحل ۱۴ می باشد. دانشجویی که در هر یک از درسهای یا بخشها حداقل نمره قبولی را کسب ننماید، در اولین فرصت معین موظف به انتخاب مجدد آن درس یا بخش است. با این حال نمرات کلیه دروس اعم از قبولی و ردی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین منظور می شود.

در دانشکده های پزشکی مجری بازرسی و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، (مرحله اول بالینی) حداقل نمره قبولی در هر یک از درس های نظری و عملی این مرحله ۱۰ و در هر یک از بخش های کارآموزی بالینی ۱۲ و میانگین کل این مرحله (مرحله اول بالینی) ۱۳ می باشد.

و حداقل نمره قبولی در هر یک از بخش های کارورزی بالینی (مرحله دوم بالینی) ۱۲ و حداقل میانگین کل مرحله دوم بالینی ۱۴ می باشد.

تبصره: هر یک از دروس نظری و عملی نمره مستقل دارند، اما نمره دروس نظری- عملی که یک درس محسوب می شوند، معدل دو قسمت نظری و عملی و با توجه به ضرایب هر کدام است. در صورتی که معدل دو قسمت نظری و عملی به ۱۰ نرسد و یا نمره یکی از آنها از ۸ کمتر باشد هر چند معدل به ۱۰ رسیده باشد، هر دو قسمت باید مجدداً تکرار شود. در دانشکده های پزشکی مجری بازرسی و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، چگونگی قبولی در دروس ادغام یافته یا درس هایی که در بخش و درصد های مستقل ارائه می گردد به پیشنهاد آموزش دانشکده و تایید شورای آموزشی دانشکده می باشد که بایستی قبل از شروع هر نیمسال تحصیلی به اطلاع دانشجویان رسانده شود.

ماده ۳۵) مدرکن یا مترجمین هر درس یا هر بخش موظفند در امتحان نمره نهایی دانشجوی در آن درس یا بخش را حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده از برگزاری امتحان آن درس، به آموزش دانشکده تسلیم نمایند.

تبصره: پس از اعلام نمره توسط آموزش، دانشجو می تواند حداکثر تا ۳ روز پس از اعلام نتایج اعتراضات خود را کتباً به آموزش دانشکده اعلام کند تا رسیدگی لازم صورت پذیرد.

ماده ۳۶) اداره آموزش دانشکده یا واحد ذیربط در دانشگاه موظف است نمرات نهایی را حداکثر تا دو هفته پس از برگزاری آخرین امتحان هر نیمسال و بعد از رسیدگی به اعتراضات دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی به آموزش کل دانشگاه تسلیم نماید.

تبصره: نمره پس از اعلام به آموزش کل دانشگاه غیرقابل تغییر است.

ماده ۳۷) در پایان هر نیمسال تحصیلی از مراحل پیش بالینی، میانگین نمرات دانشجو در آن نیمسال و میانگین کل نمرات او تا پایان آن نیمسال محاسبه و در پایان هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی نیز، میانگین کل نمرات دانشجو در آن مرحله محاسبه و در کارنامه وی ثبت می شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات، تعداد واحدهای هر درس یا بخش در نمره آن درس یا بخش ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها بر تعداد کل واحدهایی که دانشجو برای آنها نمره قبولی یا مردودی دریافت داشته است، تقسیم می شود.

تبصره ۲: دوره تابستانی به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود، نمرات درسهایی که دانشجو در دوره تابستانی می گذراند تنها در محاسبه میانگین کل مرحله مربوطه محسوب می شود.

ماده ۳۸) میانگین نمرات دانشجو در هیچ نیمسال از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی نباید از ۱۲ کمتر باشد، در غیر این صورت، نام نویسی دانشجو در نیمسال بعد، به صورت مشروط خواهد بود.

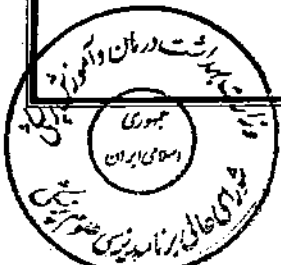
تبصره ۱: در مواردی که تعداد واحدهای ارائه شده توسط دانشگاه کمتر از ۱۲ واحد باشد آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نخواهد شد و لیکن در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی محاسبه خواهد شد. در مواردی که به علت مشکلات دانشجو یا نیمسال آخر در هر یک از مراحل آموزش پزشکی، تعداد واحدها کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب و در صورت کسر میانگین به عنوان نیمسال مشروطی نیز محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است موضوع مشروط بودن نام نویسی دانشجو را هر بار کتباً به وی و اولیاء او اطلاع دهد و یک نسخه از آن را در پرونده دانشجو ضبط کند. با این وصف قصور در اخطار به وی از طرف دانشگاه و یا اظهار بی اطلاعی دانشجو از این امر، مانع از اجرای مقررات نخواهد بود.

ماده ۳۹) دانشجویی که بصورت مشروط نام نویسی می کند حتی در نیمسال آخر هر یک از مراحل پیش بالینی حق انتخاب بیش از ۱۴ واحد درسی در آن نیمسال را ندارد.

تبصره: در موارد استثنایی، در نیمسال آخر تحصیلی در هر یک از مراحل پیش بالینی آموزش پزشکی با توجه به تعداد واحد باقی مانده و سوابق تحصیلی دانشجو، تصمیم گیری در خصوص ارائه بیش از ۱۴ واحد درسی به دانشجوی مشروط به عهده شورای آموزشی دانشگاه است. در هر صورت این تعداد بیش از ۲۰ واحد نباید باشد.

ماده ۴۰) دانشجویی که در مراحل پیش بالینی برای ۳ نیمسال متوالی یا ۴ نیمسال متناوب مشروط شود، در دانشکده های پزشکی مجری بازنگری و اصلاح برنامه آموزش پزشکی عمومی در صورت ادغام مراحل دوم و سوم (مرحله اول بالینی) در مرحله پیش بالینی (مرحله اول پزشکی) برای دو نیمسال متوالی یا ۳ نیمسال متناوب مشروط شود. از ادامه تحصیل محروم میشود و

چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی، کارشناسی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده (۴۱) میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل اول و دوم پزشکی نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان هر یک از مراحل سوم و چهارم پزشکی نباید از ۱۴ کمتر باشد، دانشجویانی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ یا ۱۴ آورده است، تکرار کند. در غیر اینصورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات دروس تکرار اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد. در دانشکده های علوم پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم (مرحله اول بالینی)، میانگین کل نمرات دانشجو در پایان مرحله پیش از بالینی (مرحله اول) نباید از ۱۲ و میانگین کل نمرات دانشجو در پایان مرحله اول بالینی (مراحل دوم و سوم) نباید از ۱۳ و مرحله دوم بالینی (مرحله چهارم) از ۱۴ کمتر باشد، دانشجویی که در پایان هر یک از مراحل مذکور دارای میانگین کل کمتر از حد تعیین شده باشد، در صورتی که مدت مجاز تحصیل وی در آن مرحله به پایان نرسیده باشد، می تواند درسها یا بخشهایی را که در آنها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲ در مرحله پیش بالینی و یا ۱۳ در مرحله اول بالینی و ۱۴ در مرحله دوم بالینی آورده است، تکرار کند. در غیر اینصورت حق ورود به مرحله بعدی و یا فراغت از تحصیل را نخواهد داشت. بدیهی است که نمرات دروس تکرار اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محسوب خواهد شد.

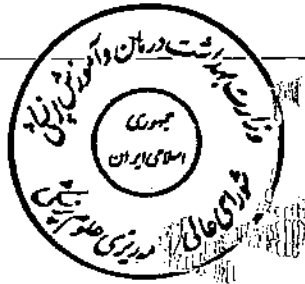
تبصره ۱: در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۴ را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل سوم و چهارم دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می توانند مجدداً همان درسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۴ تکرار نمایند تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات درسهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد. در دانشکده های علوم پزشکی مجری بازنگری و اصلاحات در برنامه پزشکی، در صورت ادغام مراحل دوم و سوم، در صورتی که دانشجو درسها و بخشهای با نمرات کمتر از ۱۳ در مرحله اول بالینی و ۱۴ در مرحله دوم بالینی را جهت جبران کمبود میانگین هر یک از مراحل بالینی تکرار نموده و نمرات بالاتر از ۱۳ و ۱۴ کسب کرده و لیکن کمبود میانگین کل آن مرحله جبران نشده باشد، ضمن رعایت سایر مقررات آموزشی می تواند مجدداً همان درسها و بخشها را علیرغم داشتن نمره بالاتر از ۱۳ و ۱۴ تکرار نماید تا کمبود میانگین مرحله مربوطه جبران شود. بدیهی است که نمرات درسهای تکراری اضافه بر نمرات قبلی در کارنامه دانشجو ثبت و در میانگین کل مرحله مربوطه محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که دانشجویی، تعدادی از درسها یا بخشهایی را که در آن ها حسب مورد نمره کمتر از ۱۲، ۱۳ و ۱۴ آورده، جهت جبران میانگین کل هر یک از مراحل دوره دکتری عمومی پزشکی تکرار نماید و در درس یا بخش تکراری مردود شود، چنانچه پس از احتساب کلیه نمرات قبولی، ردی و تکراری میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب رسیده باشد، قبولی قبلی او در آن درس یا بخش ملاک عمل است و دانشجو می تواند وارد مرحله بعدی شود و در صورتی که میانگین کل مرحله مربوطه به حد نصاب نرسیده باشد دانشجو در آن درس یا بخش مردود است و علیرغم اینکه قبلاً نمره قبولی کسب نموده بایستی مجدداً آن درس یا بخش را تکرار نماید.

تبصره ۳: دانشجویی که نتواند یا نخواهد از فرصت مذکور در این ماده استفاده کند، یا علی رغم استفاده از آن نتواند کمبود میانگین کل خود را جبران نماید چنانچه میانگین کل واحدهایی که گذرانیده است حداقل ۱۰ باشد، می تواند برابر دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۳ به رشته دیگری در مقاطع کاردانی و کارشناسی پیوسته یا ناپیوسته تغییر رشته دهد.

ماده ۴۲) دانشجویی که به لحاظ مشروط شدن بیش از حد، از ادامه تحصیل محروم می شود، در صورت انجام یا لغو تعهداتی که در دوران تحصیل سپرده است، می تواند برای تحصیل مجدد در آزمون سراسری به غیر از رشته قبلی خود شرکت کند و در صورت قبولی در رشته مورد علاقه خود ادامه تحصیل دهد، دانشگاه پذیرنده می تواند واحدهایی را که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، با برنامه رشته جدید تطبیق داده و مطابق مقررات مربوطه بعضی یا تمام آنها را بپذیرد.

فصل هفتم
مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۴۳ دانشجوی پس از گذراندن یک نیمسال تحصیلی می‌تواند در طول مراحل پیش‌بالینی آموزش پزشکی حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی متوالی یا متناوب و در هر یک از مراحل بالینی حداکثر تا سقف ۶ ماه متوالی با احتساب در سنوات از مرخصی تحصیلی استفاده نماید.

تبصره ۱: موافقت با مرخصی تحصیلی دانشجوی در نیمسال اول با شورای آموزشی دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲: مدت مرخصی تحصیلی جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی در هر مرحله محسوب می‌شود.

تبصره ۳: دانشجوی در مرحله کارورزی می‌بایست از یک ماه مرخصی استفاده نماید.

ماده ۴۴ تقاضای مرخصی تحصیلی باید بصورت کتبی، حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی هر نیمسال برای هر یک از مراحل پیش‌بالینی و حداقل دو هفته قبل از شروع هر بخش برای هر یک از مراحل بالینی، توسط دانشجو به اداره آموزش دانشگاه تسلیم گردد.

تبصره ۱: چنانچه تقاضای مرخصی تحصیلی خارج از زمان مقرر ارائه شود، تصمیم‌گیری به عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲: اداره آموزش دانشگاه موظف است پس از کسب نظر از دانشکده ذیربط قبل از اتمام مهلت نام‌نویسی، موافقت یا عدم موافقت با درخواست دانشجو را کتبا به وی ابلاغ کند.

تبصره ۳: عواقب ناشی از مرخصی تحصیلی بر عهده دانشجو می‌باشد.

ماده ۴۵ دانشجویان زن باردار شاغل به تحصیل می‌توانند با رعایت سایر ضوابط و مقررات از یک نیمسال مرخصی زایمان، بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.

ماده ۴۶ دانشجویانی که گواهی و عذر پزشکی موجه آنها به تأیید شورای پزشکی و شورای آموزشی دانشگاه رسیده باشد می‌توانند از حداکثر یک نیمسال مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات استفاده نمایند.

ماده ۴۷ دانشجویی که تمایل به انصراف از تحصیل داشته باشد باید درخواست انصراف خود را شخصاً به اداره آموزش دانشگاه تسلیم نماید. در این صورت دانشجو مجاز است فقط برای یک بار حداکثر تا یک ماه قبل از پایان همان نیمسال، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت حکم انصراف از تحصیل وی صادر خواهد شد و دانشجو پس از آن حق ادایه تحصیل در آن رشته را ندارد. **تبصره:** دانشجوی منصرف از تحصیل چنانچه بخواهد مدارک تحصیل خود را دریافت نماید موظف است به کلیه تعهدات قانونی دوران تحصیل خود عمل نماید.

فصل هشتم

انتقال

ماده ۴۸ انتقال به معنی تغییر محل تحصیل دانشجو از یک دانشگاه به دانشگاه دیگر در همان رشته و همان مقطع تحصیلی است.

ماده ۴۹ انتقال دانشجو با دانشگاه‌های مبداء و مقصد منوط به داشتن همه شرایط زیر است:

۱-۴۹- ادامه تحصیل متقاضی در دانشگاه مبداء از نظر مقررات آموزشی و انضباطی بلامانع باشد.

۲-۴۹- متقاضی حداقل دو نیمسال از دوره آموزشی خود را در دانشگاه مبداء گذرانده باشد.

تبصره ۱- در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورت تطبیق واحد‌های درسی در دانشگاه مبداء و مقصد، انتقال دانشجو در یکی از نیمسال‌های تحصیلی با حفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه مبداء و مقصد امکان پذیر می‌باشد.

تبصره ۲- در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مجری بازنگری و اصلاحات برنامه آموزش پزشکی عمومی، در صورتیکه برنامه آموزشی دانشگاه مبداء و مقصد کاملاً مطابقت نداشته باشند، انتقال دانشجو صرفاً پس از پایان هر یک از مراحل آموزش پزشکی عمومی با رعایت مفاد بند ۳-۴۹ با حفظ مقررات آموزشی و انضباطی مربوط و موافقت دانشگاه‌های مبداء و مقصد امکان پذیر می‌باشد.

۳-۴۹- واحدهای باقیمانده دانشجو برای دانشگاه مقصد، حداقل نصف کل واحدهای دوره باشد.

۴-۴۹- میانگین نمرات دروس گذرانده شده متقاضی حداقل ۱۲ باشد.

۵-۴۹- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در رشته و سهمیه مربوط در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

تبصره: انتقال محل تحصیل دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد سپرده‌اند، با رعایت شرایط ماده ۴۹ و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان پذیر است.

ماده ۵۰ در موارد زیر انتقال دانشجو به محل یا نزدیکترین محل سکونت دائم خانواده، خارج از شرایط مذکور در ماده ۴۹ (به استثنای شرط ۱ و تبصره‌های شرط ۲) انجام می‌شود. تصمیم‌گیری در مورد تبصره‌های شرط ۲ ماده ۴۹ به عهده شورای آموزشی دانشگاه مبداء می‌باشد.

۱-۵۰- شهادت، فوت یا معلول شدن سرپرست خانواده دانشجو، به طوری که وی به تشخیص مراجع قانونی، به‌عنوان کفیل خانواده شناخته شود.

۲-۵۰- بیماری صعب‌العلاج یا معلولیت مؤثر دانشجو، به نحوی که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه قادر به ادامه زندگی بطور مستقل نباشد.

۳-۵۰- ازدواج رسمی و دائمی دانشجوی دختر که محل تحصیل یا اشتغال شوهر در تهران باشد به تأیید مراجع ذیربط.

تبصره ۱: هر یک از موارد مذکور در این ماده باید بعد از قبولی دانشجو در دانشگاه صورت گرفته باشد.

تبصره ۲: اشتغال کار همسر دانشجو در تهران باید به صورت رسمی یا پیمانی دولتی باشد و مشاغل آزاد یا خصوصی در اولویت بعدی در صورت وجود ظرفیت با نظر شورای انتقال قرار خواهند گرفت.

تبصره ۳: برای کار کردن رسمی یا پیمانی دولت، ارائه حکم اشتغال ضروری است - و اگر شغل همسر آزاد است گواهی اشتغال و سکونت او باید به تأیید مراجع قانونی یا نیروی انتظامی رسیده باشد.

تبصره ۴: در موارد استثنائی، چنانچه محل تحصیل دانشجوی دختر در تهران باشد و همسر او نیز در شهرستان دانشجو باشد، اگر رشته تحصیلی دختر در شهرستان محل تحصیل همسر موجود نباشد، همسر او می‌تواند به تهران منتقل شود.

تبصره ۵: صحت هر یک از موارد مذکور باید به تأیید دانشگاه مقصد نیز برسد.

ماده ۵۱ انتقال دانشجو به هر یک از دانشگاه‌های تهران ممنوع است جز در موارد مذکور در ماده ۵۰.

ماده ۵۲) انتقال از دانشگاه‌های غیر دولتی به دانشگاه‌های دولتی ممنوع است ولی انتقال به عکس آن با موافقت مبداء و مقصد، با رعایت ضوابط مربوط، بلامانع است.

ماده ۵۳) انتقال فرزندان اعضاء هیات علمی تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می‌باشد.

ماده ۵۴) انتقال دانشجویان ایرانی شاغل به تحصیل در خارج از کشور به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور، تابع ضوابط و آیین‌نامه مربوط به خود می‌باشد.

ماده ۵۵) دانشجوی متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را کتباً با ذکر مورد، حداقل ۶ هفته قبل از شروع نیمسال تحصیلی به اداره آموزش دانشگاه مبداء تسلیم کند.

ماده ۵۶) دانشگاه مبداء، در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف یک هفته، موافقت خود را به همراه درخواست و ریز نمرات دانشجو به دانشگاه مقصد ارسال نماید و دانشگاه مقصد مکلف است حداقل دو هفته قبل از شروع نام نویسی نظر خود را به دانشگاه مبداء اعلام دارد.

تبصره ۵: در صورت موافقت با انتقال، کلیه سوابق دانشجو از دانشگاه مبداء به دانشگاه مقصد ارسال و ارتباط دانشجو با دانشگاه مبداء قطع می‌شود.

ماده ۵۷) در صورت انتقال، واحدهای گذرانده شده دانشجو که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ و بیشتر از ۱۰ است برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال عدم پذیرش واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد.

تبصره ۱: تمام نمرات درسی دانشجو در دانشگاه مبداء اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجو ثبت و در محاسبه میانگین کل او محاسبه می‌شود.

تبصره ۲: عدم پذیرش دروس با نمره کمتر از ۱۲ مربوط به مرحله‌ای است که دانشجو به هنگام انتقال در آن مرحله مشغول به تحصیل است و به مراحل قبلی تسری ندارد.

ماده ۵۸) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی انتقالی توسط دانشگاه مقصد صادر می‌شود و در آن مدرک، تعداد واحدهای گذرانده شده دانشجو و مجموع واحدهای اخذ شده در دانشگاه‌های مبداء و مقصد با ذکر میانگین نمرات آنها و سوابق تحصیلی دانشجو قید می‌شود.

ماده ۵۹) انتقال دانشجو در طول مدت تحصیل فقط برای یکبار مجاز است.

فصل نهم دانشجوی میهمان

ماده ۶۰) در مواردی که دانشجو، بطور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می تواند با توافق دانشگاه های مبدا و مقصد به عنوان دانشجوی میهمان، محل تحصیل خود را بطور موقت برای مدت معین تغییر دهد.
تبصره: میهمانی از دوره های روزانه به شبانه، از دانشگاه های حضوری به غیر حضوری، از دانشگاه های دولتی به غیر دولتی و برعکس ممنوع است.

ماده ۶۱) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه، مشروط به این است که دانشجو حداقل دو نیمسال تحصیلی خود را در دانشگاه مبدا گذرانده باشد.

ماده ۶۲) میهمان شدن دانشجو در یک دانشگاه برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت دانشگاه های مبدا و مقصد، به شرط آن که تعداد واحدهای درسی مذکور از ۱۰ واحد کمتر باشد و جمع واحدهای درسی اخذ شده دانشجو در دانشگاه مبدا و مقصد در آن نیمسال از ۱۲ واحد کمتر و از ۲۰ واحد بیشتر نشود، بلامانع است.
تبصره: انتخاب واحد دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد چه به صورت تک درس و چه به صورت تمام وقت بایستی با اطلاع گروه آموزشی مربوط در دانشگاه مبدا و طبق شرایط دانشگاه مقصد باشد.

ماده ۶۳) تعداد واحدهایی که دانشجو به صورت میهمان (تک درس یا تمام وقت)، در یک یا چند دانشگاه می گذراند نباید از ۴۰ درصد کل واحدهای دوره تجاوز نماید.
تبصره ۱: واحدهایی که دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد می گذراند عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدا ثبت می شود و نمرات آنها در محاسبه میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور می گردد.
تبصره ۲: حداقل نمره قبولی دانشجوی میهمان در دانشگاه مقصد ۱۲ می باشد. واحدهایی را که دانشجو در دانشگاه مقصد با نمره کمتر از ۱۲ گذرانده است باید مجدداً بگذراند.

ماده ۶۴) مدرک فراغت از تحصیل دانشجوی میهمان در هر صورت توسط دانشگاه مبدا صادر می شود.

فصل دهم تغییر رشته

ماده ۶۵ دانشجوی دوره دکتری عمومی پزشکی در طول دوران تحصیل خود می‌تواند در صورت داشتن شرایط زیر و موافقت دانشگاه ذیربط، به رشته دیگری تغییر رشته دهد:

۱-۶۹- ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.

۲-۶۹- حداقل $\frac{1}{6}$ و حداکثر $\frac{1}{3}$ کل واحدهای دوره را گذرانده باشد.

۳-۶۹- نمره آزمون ورودی متقاضی در سال ورود به تحصیل از نمره آزمون آخرین فرد پذیرفته شده همان سال در سهمیه و رشته مورد تقاضا در دانشگاه مقصد کمتر نباشد.

۴-۶۹- با توجه به حداکثر مدت مجاز تحصیل، امکان گذراندن واحدهای درسی مورد نیاز در رشته جدید را داشته باشد.

تبصره ۱: تغییر رشته دانشجویانی که از ادامه تحصیل در رشته پزشکی محروم می‌شوند، براساس دستورالعمل مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۲ صورت می‌گیرد.

تبصره ۲: تغییر رشته دانشجویانی که به دستگاه‌های اجرایی خاص تعهد دارند، با رعایت کلیه شرایط این ماده و اعلام موافقت دستگاه اجرایی ذیربط امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: تغییر رشته با رشته‌هایی که در ضوابط گزینش آنها شرایط خاص پیش‌بینی شده است، موقوف به احراز شرایط مربوط است.

تبصره ۴: دانشجو در طول تحصیل خود تنها برای یکبار می‌تواند تغییر رشته دهد به استثنای مشمولین مندرج در تبصره ۱ همین ماده.

ماده ۶۶ تغییر رشته باید در مقاطع تحصیلی هم سطح صورت گیرد در غیر این صورت فقط از مقطع بالاتر به مقطع پایین‌تر با رعایت مقررات ماده ۶۵ امکان‌پذیر است.

ماده ۶۷ در صورت موافقت با تقاضای تغییر رشته، دانشجو موظف است در اولین نیمسال تحصیلی پس از موافقت، در رشته جدید ثبت نام و انتخاب واحد نماید. پس از ثبت نام، اجازه بازگشت به رشته قبلی را ندارد.

تبصره ۱: دانشجو تا قبل از ثبت نام در رشته جدید تابع مقررات آموزشی رشته قبلی می‌باشد.

تبصره ۲: اقدام نکردن دانشجو برای ثبت نام در رشته جدید در وقت معین به منزله انصراف از تغییر رشته تلقی می‌شود و حق تغییر رشته تا پایان دوره از وی سلب می‌شود.

ماده ۶۸ در صورتی که دانشجو هم زمان دارای شرایط انتقال و همچنین شرایط تغییر رشته باشد، تغییر رشته توأم با انتقال بلامانع است.

تبصره: تغییر رشته توأم با انتقال از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و برعکس در صورت داشتن شرایط تغییر رشته و انتقال بلامانع است.

ماده ۶۹ دروسی که دانشجو در رشته قبلی گذرانده است، در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط درسهایی از وی پذیرفته می‌شود که با تشخیص گروه آموزشی با دروس رشته جدید حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن درسا نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره ۱: دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجو ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌گردد، ولی نمرات درسهایی پذیرفته نشده بدون احتساب در میانگین در کارنامه دانشجو باقی می‌ماند. در این صورت چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد با تصمیم شورای آموزشی دانشگاه، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی در سابقه تحصیلی دانشجو در رشته جدید منظور خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که تعداد واحدهای درسهای پذیرفته نشده دانشجوی، در حدی باشد که امکان گذراندن واحدهای مورد نیاز رشته جدید را در طول مدت مجاز تحصیل از وی سلب کند، با تقاضای تغییر رشته او موافقت نمی‌شود.
ماده ۷۰) متقاضی تغییر رشته باید درخواست خود را به همراه مدارک لازم حداقل ۶ هفته پیش از شروع نیمسال تحصیلی به آموزش دانشگاه محل تحصیل خود تسلیم کند.

ماده ۷۱) چنانچه دانشجوی در دوران تحصیل، دچار بیماری یا سانحه‌ای گردد که به تشخیص شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه توانایی ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی و یا امکان بهره‌گیری از کارآیی حاصل از آن را از دست بدهد، اجازه ادامه تحصیل در دوره دکتری عمومی پزشکی را ندارد و می‌تواند با رعایت سایر مقررات به رشته دیگری که از لحاظ نمره آزمون ورودی نزدیکترین نمره را دارد تغییر رشته دهد. در این حال دانشجوی از رعایت مقررات ماده ۶۵ (به‌استثنای بند یک) معاف خواهد بود.
تبصره: در مواردی که دانشجوی در طول تحصیل دچار اختلالات روانی و رفتاری یا بیماری جسمی و نقص عضو مؤثر گردد به نحوی که توانایی ادامه تحصیل در هیچ یک از رشته‌های گروه آزمایشی مربوط را نداشته باشد، می‌تواند با نظر شورای پزشکی دانشگاه و تأیید شورای آموزشی دانشگاه به رشته‌ای در گروه آزمایشی دیگر پس از موافقت دانشگاه مقصد تغییر رشته دهد.

فصل یازدهم پذیرش واحدهای درسی

ماده ۷۲ معادل سازی و پذیرش درونکی دانشجو قبلاً در دانشگاه‌ها یا دیگر مقاطع تحصیلی گذرانده است با رعایت موارد زیر مجاز است.

۱- ۷۶-۱- دانشجو با توجه به سوابق تحصیلی خود مجاز به شرکت در آزمون ورودی رشته جدید باشد.
۲- ۷۶-۲- دانشگاه قبلی و مدارک تحصیلی آن مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

۳- ۷۶-۳- محتوای آموزشی دروس گذرانده شده با دروس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی ذیربط حداقل ۸۰٪ اشتراک محتوایی داشته و نمره هر یک از دروس از ۱۲ کمتر نباشد.

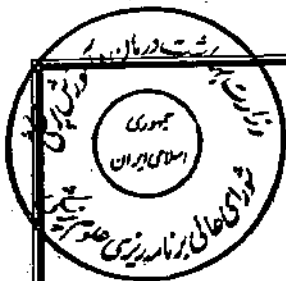
۴- ۷۶-۴- تحصیل دانشجو در دانشگاه قبلی مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد.

تبصره ۱: معادل‌سازی دروس تخصصی در مقاطع هم سطح یا از مقاطع بالاتر به پایین‌تر امکان پذیر است.
تبصره ۲: معادل‌سازی و پذیرفتن دروس توسط گروه‌های آموزشی ذیربط در دانشگاه پذیرنده انجام می‌شود.

ماده ۷۳ نمرات دروس پذیرفته شده از دانشجو در محاسبه میانگین نیمسال محسوب نمی‌شود ولی در محاسبه میانگین کل دانشجو محسوب خواهد شد.

تبصره ۳: به ازای هر ۲۰ واحد از دروس پذیرفته شده دانشجو، یک نیمسال تحصیلی از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی کاسته می‌شود.

فصل دوازدهم

پایان نامه

ماده ۱۷۴) پایان نامه بخشی از دوره دکتری عمومی پزشکی است که طی آن دانشجو موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما به تحقیق بپردازد.

ماده ۱۷۵) دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی می‌بایست از شروع دوره کارآموزی تا قبل از شرکت در امتحان جامع پیش‌کارورزی موضوع پایان نامه خود را انتخاب و به ثبت برسانند.

تبصره ۵: دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی چنانچه موضوع پایان نامه خود را در مدت مقرر به ثبت نرسانند، تا زمان ثبت موضوع پایان نامه مجاز به شرکت در امتحان جامع پیش‌کارورزی نمی‌باشند.

ماده ۱۷۶) استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی مربوطه و تصویب شورای پژوهشی دانشکده مربوطه تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: رتبه استاد راهنما حداقل استادیاری است. در موارد استثنایی با تأیید شورای پژوهشی دانشکده می‌توان از اعضای هیأت علمی مربی نیز به عنوان استاد راهنما استفاده نمود.

تبصره ۲: در موارد خاص و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده و به منظور انجام تحقیقات بین بخشی دانشجو می‌تواند بیش از یک استاد راهنما داشته باشد.

ماده ۱۷۷) در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما یک نفر از اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان برجسته پس از تأیید شورای پژوهشی دانشکده به عنوان استاد مشاور تعیین می‌شود.

تبصره ۵: سقف تعداد پایان نامه‌های دوره دکتری عمومی پزشکی که به‌طور همزمان توسط هر استاد راهنما هدایت می‌شوند از فرمول تقسیم تعداد کل دانشجویان ورودی در هر سال به تعداد کل اعضای هیأت علمی دانشکده مربوطه ضرب در عدد ۲ بدست می‌آید. در دانشکده‌هایی که تعداد اعضای هیأت علمی زیاد است و با فرمول فوق سقف پایان نامه هر عضو هیأت علمی خواهد شد، هر عضو هیأت علمی براساس مرتبه دانشگاهی وی و با تصویب شورای پژوهشی دانشکده، حداکثر ۳ پایان نامه دانشجویان با سال ورودی یکسان را به‌طور هم زمان می‌تواند راهنمایی نماید.

ماده ۱۷۸) انتخاب موضوع پایان نامه بایستی با هدایت استاد راهنما باشد.

ماده ۱۷۹) موضوع پایان نامه نباید تکراری باشد به این معنا که پایان نامه با عنوان مشابه یا متفاوت ولی محتوای یکسان در ۵ سال اخیر در دانشگاه ذیربط گرفته نشده باشد.

تبصره ۵: در موارد خاص و با نظر شورای پژوهشی دانشکده، در موضوعاتی که ممکن است نیاز به تحقیق مجدد در کمتر از فاصله زمانی فوق باشد، اخذ پایان نامه با عنوان و محتوای مشابه بلامانع است.

ماده ۱۸۰) هر دانشجو باید یک موضوع را بعنوان پایان نامه انتخاب نماید.

تبصره ۵: انتخاب موضوع پایان نامه توسط گروهی از دانشجویان (حداکثر ۳ نفر) پس از تأیید استاد راهنما و تصویب شورای پژوهشی دانشکده به شرط رعایت موارد ذیل مجاز می‌باشد.

الف: حجم و اهمیت موضوع تحقیق با تعداد دانشجویان تناسب داشته باشد.

ب: تقسیم‌بندی موضوع تحقیق به گونه‌ای باشد که هر یک از دانشجویان ذیربط بتوانند انجام بخش مستقلی از پایان نامه را عهده‌دار شوند.

ماده ۸۱) جهت ثبت موضوع پایان نامه باید مراحل ذیل طی شود:

- الف: انتخاب موضوع پایان نامه با هدایت استاد راهنما
- ب: بررسی تکراری نبودن موضوع پایان نامه توسط معاونت پژوهشی دانشکده.
- ج: تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه در گروه آموزشی مربوطه
- د: ارائه طرح پیشنهادی پایان نامه از طرف گروه به معاونت پژوهشی دانشکده جهت تصویب در شورای پژوهشی دانشکده
- ه: ابلاغ مصوبه شورای پژوهشی دانشکده به استاد راهنما جهت شروع پایان نامه
- تبصره: فاصله زمان ثبت موضوع پایان نامه تا زمان دفاع آن نباید کمتر از یکسال باشد.

ماده ۸۲) هر پایان نامه باید حاوی موارد زیر باشد:

- الف: چکیده به زبان فارسی و انگلیسی (اهمیت و زمینه کار، مواد و روش، نتایج و نتیجه گیری)
- ب: مقدمه (دلایل اهمیت موضوع پژوهش، اطلاعات کلی در زمینه پژوهش و اهداف پژوهش)
- ج: بررسی متون
- د: روش کار (نوع پژوهش، محیط و مواد پژوهش، حجم نمونه و روش نمونه گیری، روش جمع آوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده ها و انواع آزمون های آماری و مراحل انجام کار)
- ز: نتایج (استفاده از آزمون های آماری، جداول، نمودارها و بیان نتایج)
- و: بحث و نتیجه گیری (بررسی نتایج حاصله، مقایسه نتایج با سایر مطالعات، بررسی علت تفاوت نتایج پژوهش با سایر مطالعات، بررسی نقایص و محدودیت های پژوهش، نتیجه گیری نهایی و ارائه پیشنهادات)
- ه: مراجع

ماده ۸۳) نگارش پایان نامه به زبان انگلیسی بلامانع می باشد ولی لازم است علاوه بر چکیده به زبان انگلیسی، چکیده به زبان فارسی نیز داشته باشد.

ماده ۸۴) هیأت داوران که مسئولیت تصمیم گیری نهایی در مورد پایان نامه ها را برعهده دارند از اعضای زیر تشکیل می شود:

- ۱- استاد راهنما
  - ۲- استاد مشاور (در صورت وجود)
  - ۳- نماینده شورای پژوهشی دانشکده
  - ۴- نماینده گروه آموزشی مرتبط با پایان نامه
  - ۵- یک عضو از اعضای هیأت علمی یا محققان، متخصصان و صاحب نظران به انتخاب گروه آموزشی مربوطه
- تبصره: مرتبه علمی استاد راهنما و اعضای هیأت علمی باید حداقل استادیاری باشد، در شرایط خاص پس از تایید شورای پژوهشی دانشکده می تواند مربی باشد. در خصوص محققان و متخصصان و صاحب نظران داشتن مدرک دکترای تخصصی الزامی است.

ماده ۸۵) ارزشیابی پایان نامه ها توسط هیأت داوران در مقیاس نمره گذاری از صفر تا بیست صورت می گیرد و با توجه به نمرات مربوط به چهار درجه به شرح ذیل متمایز می شوند.

- عالی   پایان نامه های با نمره ۱۹ تا ۲۰
- بسیار خوب   پایان نامه های با نمره ۱۷ تا ۱۸/۹۹
- خوب   پایان نامه های با نمره ۱۴ تا ۱۶/۹۹
- غیر قابل قبول   پایان نامه های با نمره کمتر از ۱۴

تبصره: پایان نامه هایی می توانند درجه عالی را کسب نمایند که تحقیقاتی بوده و یا در یکی از مجلات عملی معتبر داخل یا خارج از کشور به صورت مقاله چاپ شده و یا اخذ پذیرش چاپ را در این مجلات ارائه نمایند. بدیهی است که ارائه مقاله و یا اخذ پذیرش چاپ مقاله باید قبل از دفاع از پایان نامه و تعیین نمره نهایی صورت گیرد.

ماده ۸۶) کلیه دانشجویان موظف به دفاع از پایان نامه خود در آخرین نیمسال تحصیلی می باشند و چنانچه دانشجو در چهارچوب سنوات مجاز تحصیلی نتواند از پایان نامه خود دفاع و نمره قبولی کسب نماید، علی رغم اینکه کلیه واحدهای درسی دوره آموزشی مربوطه را با موفقیت گذرانده باشد، اخراج خواهد شد.

ماده ۸۷) تعداد واحدها و نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی ثبت و دانشجو از رعایت حداکثر واحدهای مجاز در آخرین نیمسال تحصیلی معاف است.

ماده ۸۸) زمان فارغ التحصیلی دانشجو، زمانی است که تمامی واحدهای درسی خود را از جمله پایان نامه را گذرانده باشد (هر کدام که مؤخر باشد).

ماده ۸۹) کلیه حقوق مکنتسب از پایان نامه متعلق به دانشگاه است.

ماده ۹۰) یک نسخه از خلاصه هر پایان نامه می بایست به حوزه معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع جهت بهره برداری و اطلاع رسانی به دیگر مراکز ارسال گردد.

فصل سیزدهم فراغت از تحصیل

ماده ۹۱) دانشجویی که کلیه واحدهای درسی و مراحل آموزشی دوره دکتری عمومی پزشکی و پایان نامه را طبق برنامه مصوب براساس مقررات این آیین نامه با موفقیت گذرانده باشد فارغ التحصیل دوره دکتری عمومی پزشکی شناخته می شود.

ماده ۹۲) این آیین نامه در ۱۳ فصل، ۹۲ ماده و ۹۳ تبصره در چهار و دومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۹/۳/۹ تصویب رسید از ابتدای سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ برای آن دسته از دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دوره دکتری عمومی پزشکی می شوند، اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی می شوند لازم الاجرا است و از این تاریخ کلیه آیین نامه ها و بخشنامه های مغایر با آن برای دانشجویان مشمول این آیین نامه، لغو می شود. شورای آموزشی دانشگاه می تواند وضعیت تحصیلی دانشجویان مشمول طرح بازنگری و اصلاحات در برنامه آموزش پزشکی عمومی ورودی قبل از سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ را با این آیین نامه تطبیق داده و بر اساس آن فارغ التحصیل نماید.

